

DOKUMENTY K VÝUCE: Reformace - texty Martin Luther, 1517

95 tezí

21. Mýlí se hlasatelé odpustků, kteří tvrdí, že papežským odpustkem je člověk zbaven a osvobozen od jakéhokoliv trestu. Ti, kteří předstírají, že duše vyjde z očištění, jakmile zazní groš ve skřínce, hlásají lidský tlach.
32. Ti kdož se domnívají, že jim odpustkový list zaručuje spásu, půjdou k čertu i se svým mistrem.
35. Neučí křesťansky, kdož předstírají, že není třeba lítosti ani zármutku těm, kdo chtějí vykoupit duše z očištění nebo koupit si zpovědní listy.
36. Každému křesťanu, který cítí skutečnou lítost a zármutek nad svými hříchy, dostává se odpuštění muk a provinění, což mu náleží i bez odpustkových listů.
43. Křesťany máme poučovati o tom, že ten, kdo dává chudému nebo půjčuje potřebnému, činí lépe, než kdyby si koupil odpustek.
50. Křesťany máme učit: kdyby papež věděl, jaký nátlak činí hlasatelé odpustků a co tropí, tu by chtěl raději, aby chrám sv. Petra shořel na popel, než aby byl postaven z kůže, masa a kostí jeho oveček.
72. Kdo vystoupí proti svévolným a drzým řečem kazatelů odpustků, budiž blahoslaven.
79. Říkati, že kříž, opatřený znakem papežským, má stejnou moc jako kříž Kristův, je rouháním proti bohu.
94. Křesťané mají být napomínáni, aby se snažili jíti se svou hlavou Kristem strážní, smrti i peklem.
95. A aby procházeli do nebe spíše mnoha strastmi, než aby si byli jisti útěchou pokoje.

Martin Luther: TRAKTÁT Z ROKU 1520

... ten, kdo nezvěstuje slovo, ačkoliv právě k tomu je církví volán, naprosto není knězem a svátost svěcení na kněžství nemůže být ničím jiným než jakýmsi obřadem při vyvolení kazatele v církvi. Tak totiž vymezuje Bůh pojem kněze skrze Malachiáše ... Proto buď přesvědčen, že kdo není poslem Hospodina zástupů nebo je povolán k něčemu jinému než k andělskému poselství, není zhora žádným knězem.

Jako praví Ozaeáš: Poněvadž jsi ty pohrdl uměním, i tebou pohrdnu, abys kněžství konal. Proto se nazývají také pastýři, poněvadž mají pásti, to znamená učit. Proto jsou ti, kdož jsou zřízení jen ke čtení kanonických hodin a k obětování mší, sice kněžími papežskými, ale nikoli křesťanskými, poněvadž nejen nekáží, ale nejsou ani ke kázání povoláni. Ba o to právě jde, že takové kněžství je stavem docela odlišným od úřadu zvěstovatelského. A tak jsou to kněží čtoucí kanonické hodinky a obětující mše, tj. druh živých bůžků, kteří mají jméno kněží, ačkoliv ničím nejsou méně. Jsou takoví kněží, jaké ustanovil Jeroboám... Viz tedy, kam se poděla sláva církve: naplněná je všechna země kněžími, biskupy, kardinály a klérem, z něhož však, pokud se týká jejich úřadu, nikdo nekáže, lež by byl povolán zvláště k tomu novým povoláním mimo svou svatou ordinaci. Každý totiž míní, že učiní víc než dost své svátosti svěcení, když odmumlá mnohomluvné modlitby, které čte z breviáře, a odslouží si mše, potom, když se právě tyto hodiny nikdy nemodlí, anebo když se jen je modlí, tedy jen sám pro sebe, a své mše obětuje jako oběť (což je největší převráceností, neboť mše je užívání svátosti).

Z toho vysvítá, že svěcení na kněžství, které zřizuje tento druh lidí za kleriky jakoby svátostí, jest skutečným, pouhým a naprostým výmyslem lidí, kteří naprosto nerozuměli ničemu z církve, kněžství a služby při slově a ze svátosti...

Odtud plyne neslučitelnost beneficií, leč by chtěl papež, tento velkolepý dispenzátor, oddati nějakému jedinci tří, dvacet, sto manželek, tj. církví, když se dal podplatiti penězi nebo získati přízní, tj. „jsa pohnut zbožnou láskou a přinucen péčí o církev“.

Martin Luther: DVANÁCT ARTIKULÍ Z R. 1524

Za prvé naší pokornou prosbou a žádostí, jakož i vůlí a míněním nás všech jest, že nadále máme mít právo a moc, že celá obec má sama sobě voliti a vybírati faráře a míti též moc sesaditi, kdyby se nechoval řádně...

Až dosud bylo zvykem považovati nás za nevolníky, což je k politování, když uvážíme, že náš Ježíš Kristus nás svou drahocennou krví spasil a vykoupil všechny bez výjimky, prostého pastýře, právě tak jako člověka nejvznešenějšího...

Až dosud bylo zvykem, že chudý člověk neměl právo lovit zvěř a ptactvo v lesích anebo chytat ryby v tekoucích vodách. Zdá se nám, že je to zvláště nenebeské, nebratrské, zjištné a neodpovídající slovu Božímu. Na některých místech též vrchnost hájí zvěř nám navzdory a k naší velké škodě, neboť musíme trpět, když nám nerozumná zvířata svévolně a navzdory spasou, co Bůh nechal růsti k užítku člověka...

Máme také potíže, pokud jde o dřevo, neboť naše panstvo si přivlastnilo všechny lesy. Když chudý něco potřebuje, je nucen si to koupit za dvojnásobnou cenu...

Jsme tvrdě zatěžováni službami, jež se stále množí a den ze dne jich přibývá. Žádáme, aby se toto dobře prozkoumalo a aby nás páni tak příliš nezatěžovali, nýbrž v té věci laskavě přihlédli k tomu, jak naši rodičové sloužili...

Jsme postiženi tím, že mnozí si přivlastnili louky a pole, které přece patří obci. tyto převezme obec zpět, leda by bývaly poctivě koupeny...

Žádáme úplné odstranění zvyku nazývaného odúmrtí, nechceme trpěti ani dovoliti, aby se vdovám a sirotkům proti Bohu a nečestně bralo a loupilo, co je jejich...

Takový je náš závěr a konečné mínění: Jestliže jeden nebo více článků zde uvedených by neodpovídalo slovu Božímu, tu jsme ochotni, když se nám dokáže, že takový článek se nesrovnává se slovem Božím, od něho ustoupiti, jakmile se nám dostane vysvětlení na základě Písma.

Tomáš Müntzer: MANIFEST K MANSFELDSKÝM HORNÍKŮM Z R. 1525

Milí bratři, jak dlouho spíte? Jak dlouho nestojíte při svém Bohu, protože vás podle vašeho názoru opustil? Běda, kolikrát jsem vám říkal, jak to musí být. Bůh se nemůže vyjadřovat déle, vy musíte jednat! Neučiníte-li to, pak je oběť, zesmutnělé utrpení srdce, zbytečná. Musili byste proto ještě jednou zakusit utrpení. Říkám vám, že nechcete-li pro Boha trpět, musíte být mučiteli ďábla. Proto se střežte, nebudte nedbalí, nelichoťte pobloudilým fantastům, bezbožným zlosynům. Začněte a bojujte boj Páně, je nejvyšší čas! Přidržujte vaše bratry k tomu, aby se nevysmívali svědectvím Božím, neboť vy všichni museli zahynout. Celá země německá, franská a vlašská jsou v pohybu. Ve Fuldě byly o Velikonocích zpuštěny čtyři kláštery. Sedláci v Kettgau, Hegau a ve Schwarzwaldu povstali v počtu tří tisíc a jejich houf stále roste. Jen toho se bojím, aby nesvolili někdy k falešné smlouvě, protože ještě nerozpoznají svou škodu... Nuž vzhůru, vzhůru, vzhůru! Je už čas.

MARTIN LUTHER: POSTOJ K BOJUJÍCÍM SEDLÁKŮM

Trojí strašný hřích proti Bohu a lidem uvalují tito rolníci na sebe. Za to zaslouží si smrti na těle i na duši nejrozmanitějším způsobem. Za prvé protože své vrchnosti přísahali věrnost a oddanost, že jí budou poddáni a poslušni, jak to přikazuje Bůh, který praví: Dávejte císaři, co jest císařovo, a dále: každý buď poddán vrchnosti. Protože však svévolně a zločinně porušují tuto poslušnost a k tomu se stavějí na odpor svým pánům, propadli tělem a další, jako se to stává nevěrným, křivopřísežným, prolhaným, neposlušným darebákům a zločincům...

Za druhé protože strojí vzpouru, loupí a plení zločinně kláštery a zámky těch, kteří nejdou s nimi, a proto jako veřejní lupiči a vrahové dvojnásobně zasluhují smrti tělesné a duševní. Ostatně každý buřič, který může býti z toho usvědčen, je v klatbě boží i císařské, takže správně a dobře učiní, kdo první může a dovede ho zardousiti... Je třeba pamatovat, že nemůže být nic jedovatějšího, škodlivějšího a ďábelštějšího než buřič.